

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAĞCILIK SEKTÖRÜ VE ÜZÜM
ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARININ
ARAŞTIRILARAK ALINACAK TEDBİRLERİN
TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı
18 Ocak 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELELER

1.- Komisyonun çalışma takvimine, komisyonda görevlendirilecek uzmanların ve davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşmeler

**BAĞCILIK SEKTÖRÜ VE ÜZÜM ÜRETİCİLERİNİN SORUNLARININ ARAŞTIRILARAK
ALINACAK TEDBİRLERİN TESPİT EDİLMESİ MAKSADIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

**1'inci Toplantı
18 Ocak 2018 Perşembe**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bağcılık Sektörü ve Üzüm Üreticilerinin Sorunlarının Araştırılarak Alınacak Tedbirlerin Tespit Edilmesi Maksadıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.06'da açıldı.

Komisyonun çalışma takvimine, komisyonda görevlendirilecek uzmanların ve davet edileceklerin tespitine ilişkin bir görüşme yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 12.36'da toplantıya son verildi.

18 Ocak 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.06

BAŞKAN: İsmail BİLEN (Manisa)

BAŞKAN VEKİLİ: Necip KALKAN (İzmir)

SÖZCÜ: İbrahim Halil FIRAT (Adıyaman)

KÂTİP: Ali AYDINLIOĞLU (Balıkesir)

BAŞKAN – Kıymetli Komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A)GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun çalışma takvimine, komisyonda görevlendirilecek uzmanların ve davet edileceklerin tespitine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN – Geçen hafta da yaptığımız toplantıda Komisyonumuzun çalışma takviminin görüşülmesi için bugün bir araya gelecektik. Yine, Komisyonda görevlendirilmesini arzu ettiğimiz, talep ettiğimiz, dinlenmesinde yarar gördüğümüz uzmanların değerlendirilmesi noktasında katkılar verecek arkadaşların bu katkılarını almak için bugünkü toplantıyı tertip etmiştik. Yine, Komisyonumuza davet edilmesi gereken, özellikle bağcılık ve üzüm sektörüyle ilgili arkadaşların, sivil toplum örgütlerinin belirlenmesinde arkadaşlarımızın önerilerini almak istemiştik.

Bu arada, yine, geçen toplantıda ifade ettiğimiz bir ön bilgi hazırlığı için de arkadaşlarımız, sizlerle de yaptığımız istişare sonucu, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bir yazı yazdılar, cevabını bekliyoruz. Yine, Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne bir yazı gönderilmiş, onun da henüz cevabı gelmemiş, arkadaşlarımız onu da bekliyor. Telefonla da hızlandırılması noktasında arkadaşlarımız görüşmelerini yaparlar. Biz de bire bir bu arkadaşlarla irtibat kurabiliriz. Bir başka bilgi istediğimiz kuruluş da TARİŞ Üzüm Tarım Satış Kooperatifleri Birliğine yazı yazmıştık, onun da cevabı henüz gelmedi, onu da bekliyoruz.

Arkadaşlarımızın bir talebi var, sizlerin de bilgisine, onayına sunmak istiyorum. “Komisyonumuzun üyelerinden oluşacak bir WhatsApp grubu kurulsa yararlı olur mu, bilgilerin daha hızlı akışını sağlamak ya da toplantı saatlerini veya günlerini takip etmek açısından faydası olur mu?” diye bir önerileri var. Kanaatimce faydası olabilir.

Bir başka husus da, arkadaşlarımızın “Komisyonumuzun isminin biraz daha kısaltılarak panolarda veya yapılacak duyurularda yer alması anlamında, hafızalarda da yer etmesi bakımından adını kısaltarak kullanılabilir miyiz?” diye bir teklifleri var. Sizlerin de önerisi varsa bunları alacağız.

Bu arada, eğer geçen haftadan bugüne yapmış olduğumuz bir durum değerlendirmesi varsa, gerek uzmanlar konusunda gerekse bağcılık sektörü ve üzüm sektörüyle ilgili dinlenmesini teklif ettiğiniz arkadaşlar varsa onların görüşmelerine başlayalım. Yazışmaları yapılacak. Komisyonun yerinde inceleme de yapmayı gerektirecek bir çalışma takvimi içerisinde bu işi sürdürmesi gerekiyor. Bunun da hafta içi mi hafta sonu mu yapılması noktasında sizlerin de kanaatlerini, değerlendirmelerini alacağız.

Âcizane benim teklifim baştan şu olabilir: Hafta içi Meclis çalışıyor, imkân dâhilinde ise bunu hafta sonlarına hasretmek kaydıyla, en azından cuma, cumartesi, belki pazar günleri yapılabilir. Pazartesi Meclis çalışmalarına katkı sunmak adına hepimiz Ankara'ya dönmüş oluruz.

Evet, şimdi önerisi olan arkadaşlarım varsa...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu, Komisyonumuzun seçimden sonraki ilk toplantısı. Öncelikle hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, Komisyon yönetimine seçilen başta siz olmak üzere diğer arkadaşlarımıza da görevlerinde başarılar diliyorum.

Sayın Başkanım, bu Meclis araştırma komisyonları belirli bir metodolojik çalışmayla iş yaparlar. Bunun verimli olabilmesi için, en kısa zamanda, en çok bilgiyi toplayabilmemiz ve sonuç itibarıyla bu Komisyonun oluşturulmasına sebep olan bağcılık sektörünün ve üzüm üreticilerinin sorunlarına da çözüm üretebilmemiz açısından bir metodoloji takip etmemizde fayda var diye düşünüyorum.

Bu alanın birkaç çözüm ortağı var. En başta tabii üreticilerimiz var, üreticilerin kendi kuruluşları var; kooperatifler, birlikler, işte, başta TARİŞ olmak üzere. Daha sonra, bu ürünün ticarileşmesi anlamında ve ekonomik faydasının en üst seviyeye getirilmesi anlamında ticaret borsaları bu işin içerisinde. Ürünün ihracat noktasında yani dış pazarlara açılabilmesi noktasında ihracatçı birlikleri devreye girmekte, başta Ege İhracatçı Birlikleri olmak üzere Türkiye'mizdeki diğer ihracatçı birlikleri. Hemen bu işin bir kamu ayağı var yani devlet kısmı var başta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü veyahut Tarım Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü gibi. İşin STK boyutu var. Sivil toplum kuruluşları bu alanda özellikle Ege Bölgesi'nde çok aktifler ve dolayısıyla hem üretici bazında hem de ürünün pazarlanması bazında çok sayıda STK'yle karşı karşıyayız. İşin akademik boyutu var; üniversiteler, ziraat fakülteleri ve benzeri kuruluşlar bu işin içerisinde.

Benim önerim, çalışmamızın kapsam ve hedefini belirleyen bir çalışma programı ortaya koyalım. Bunun Türkiye Büyük Millet Meclisi, Hükümet ve diğer paydaşlarla olan ortak yönlerini ve katkılarını ortaya koyabilmek açısından bir yürütme planı çıkaralım ve davet edilebilecek kuruluşlar arasında da sizin biraz önce söylediğiniz kuruluşlara ilaveten, özellikle -biraz önce de söyledim- Manisa ve İzmir Ticaret Borsalarımızdan, Ege İhracatçı Birliklerinden, TARİŞ Üzüm Birliğinden -zaten siz söylemişsiniz- Toprak Mahsulleri Ofisinden -birkaç defadır üzüm alımında ve destekleme noktasında birçok üründe olduğu gibi, bu üründe de belki önümüze gelecek önerilerin bir kısmını TMO aracılığıyla da yapabiliriz, dolayısıyla TMO'yu çağırılmamızda fayda var- ama özellikle kamudan yani Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığının ilgili birimlerinden arkadaşlarımız her toplantımıza katılıp bize sektörün son durumu, ihracattaki sorunlar, işte, bu zirai kalıtımla ilgili olarak, pestisitlerle ilgili olarak -çok uzun zamandan beri, sadece üzümde değil, diğer kuru meyve ihracatımızda hep sorunlarla karşılaşırız, bilinen bir konudur bu- bu konuyu da içine alacak tarzda ve ilgili üniversitelerin başta ziraat fakültelerinden olmak üzere, birkaç tane de akademik katkı sağlayan olursa Sayın Başkanım, önümüzü aydınlatabiliriz diye düşünüyorum. Bu noktadan çalışmalarımızın faydalı olacağını düşünüyorum.

Çalışma takvimiyle ilgili önerinize ben de katılıyorum, hafta sonu olursa -hepimizin hafta içinde değişik görevleri var, özellikle Meclis Genel Kurulu ve diğer komisyon çalışmalarımız var- tabii ki daha yararlı olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kenan Tanrikulu Bey’e çok teşekkür ediyorum.

Katkı sunmak isteyen arkadaşlarımız var mı?

Bir bilgi vereyim, geçen toplantıda yoktunuz siz. Biz bu arada Kalkınma Bakanlığından, Tarım Bakanlığından, Maliyeden uzman arkadaşlar isteyelim diye bir prensip kararı almıştık. Konunun taraflarından bir tanesi de, bizim orada alkol fabrikası var, Tekirdağ’dan da bizim oraya taşıdılar işletmelerinin bir kısmını, onların da Komisyona katılmak gibi, bilgi sunmak gibi bir talepleri var. Arkadaşlara söyledim mail adresimizi verin, ilk önce bir bilgi notu hazırlasınlar, bize göndersinler diye, o bilgi notu üzerinden sizlerin de görüşünü aralar kendilerini davet edebiliriz. Konunun tarafları olarak bunları da davet edebiliriz.

Toprak Mahsulleri Ofisi ilk defa bu sene bağcılıkta, üzümde devreye girdi. Bu süreklilik arz eder mi, etmesi mi gerekir, yeni bir oluşum mu kurmak gerekir, doğrusunu isterseniz orada tereddüt içerisindeyim.

Bir de Tarım Kredi Kooperatifimizin bir alımı söz konusu “okul üzümü” diye. Belki Tarım Kredi Kooperatifini de davet edebiliriz.

Üreticilerin tek tek talepleri var tabii her bölgeden, mutlaka size de geliyordur. Özellikle de bizim Manisa’dan tamamını dinlememiz mümkün değil, bunların temsilcilerini dinlememiz ancak mümkün olabilir. Ya kooperatiflerdir ya birliklerdir bunlar. Belki bir salon toplantısı tertip edilerek bu işle iştigal eden büyük üreticiler varsa 3-5 tanesini...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Yerinde...

BAŞKAN – Yerinde de olabilir, tabii mahallinde de olabilir. Ege İhracatçılar Birliğinden elbette görüş de, katkı da almamız gerekir çünkü aynı zamanda ihracat ürünü bu. Bu hususta Gümrük Bakanlığından da belki bir uzman talep etmemiz gerekecek. Tarım Bakanlığından zaten isteyeceğiz, işin belki birkaç tane uzmanla... Üniversitelerimizden istemiştik, bugün onu neticelendireceğiz. İsim varsa isim bazında... Celil Hocam tarafından bir isim iletilmişti, o ismi arkadaşlarımızla biz paylaştık. Şimdi zannediyorum...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Ben bir isim önerebilirim Başkanım: Prof. Dr. Ahmet Altındişli, bu konuda çalışması olan biri.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Türkiye’de bir numaradır.

BAŞKAN – Hayhay, arkadaşlarımız not alsınlar.

Celil Hocamın bir söz talebi var.

CELİL GÖÇER (Tokat) – Efendim, ben de Komisyonumuzun çalışmalarının bereketli, hayırlı olmasını, memleketimize katkı vermesini temenni ediyorum.

Tabii, Üzüm Üreticilerinin Sorunlarını Araştırma Komisyonu bir sağlıklı hekim olarak bana heyecan verdi aslına bakarsanız. Komisyona böyle pozitif bir dille başlamak gerektiğini düşünüyorum. Aslında üzüm üreticilerinin sorunlarından ziyade şöyle bir giriş yaparsak: Bu alandaki fırsatlar nelerdir? Çünkü üzüm hakikaten müthiş bir besin. İlk dinleyeceğimiz kişilerden biri bence bir besin maddesi, tüketim maddesi olarak da üzümün değerini bir anlatsın. Hatta ileride rapor yazılırken de bunu vurgulayalım. İkinci: Pazarda ne tür fırsatlar var? Neticede, üreticiler bunu üretiyorlar. Sorunlarımız var ama bence fırsatlarımız daha fazla, Türkiye’deki fırsatlarımız, uluslararası pazarlardaki fırsatlarımız daha fazla. Böyle pozitif bir dille vurgu yaptığımızda ve bizim, Komisyon üyeleri olarak Komisyonun asli görevlerinden bir tanesi de bu konudaki farkındalığın oluşturulması yani,

bizim çocuklarımıza, gençlerimize üzüm tüketiminin özendirilmesi olması lazım. Paylaşmalarımızda, burada da paylaşacağımız konular belirlenebilir ama her gün veya işte Komisyonun çalışmalarında üzümün tüketilmesini teşvik edecek paylaşımlar yapmak lazım, sevdirmek suretiyle. Böyle, prensip olarak pozitif bir dil benimsenmesinin faydalı olacağını düşünüyorum hakikaten. İşte, abur cubur tüketileceğine üzüm tüketilsin, yanında bir avuç da fındık yensin, misal, örnek olsun diye söylüyorum.

Tabii, özellikle Gümrük ve Ticaret Bakanlığının bu konudaki fırsatlarını TOBB'la beraber anlatmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

İşletmecilerin bu konudaki tavsiyeleri çok önemli olacak. Yine, Ege İhracatçıları Birliği. Ama tabii sadece Ege'den ibaret değil üzüm üreticilerinin sorunları, güneydoğuda, Antep'te, Tokat'ta çok güzel bağcılık uygulamaları yaptık.

Üzümle beraber bir de bağ yaprağı konusunu da burada Komisyonun gündemine almamız gerektiğini düşünüyorum çünkü soframızın vazgeçilmez tatlarından bir tanesi ve gıda olarak da bağ yaprağı sınıflandırmaya tabi değil. Bunun sınıflandırılmasının tanımlanması da lazım hem ekonomik olarak hem de aynı zamanda bir besin maddesi olarak. Üzüm üreticileri ve asma yaprağı üreticileri şeklinde sorunlara ve fırsatlara burada bir parantez açmak gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Hocam, biz size teşekkür ederiz.

Başka katkı sunmak isteyen arkadaşlarımız var mı?

Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle Komisyonumuz hayırlı olsun diyorum ve bu konuda öncülük eden değerli arkadaşlarımıza, başta Başkanımıza teşekkür ederim.

Gerçekten, aslında, tabii ki gerekli çalışmalar yapılıyor bu konuda ama sanırım, bu alandaki sorunlara ve sıkıntılara çözüm bulmak, derman olmak anlamında ve üreticilere çare olmak, üretimden sonraki satış alanında ve bunun sanayi alanında değerlendirilmesi kısmında da bir anlamda yol gösterici olmak, bir pusula olmak bizim için önemli. Bunu eğer iyi değerlendirirsek belki de bu Komisyon çalışmalarımızın sonucunda, Türkiye'de geleceğe dönük tarım, üzüm sektörünün de gelişimini ve önünü açmış oluruz diye düşünüyorum.

Tabii, burada, değerli arkadaşlarımızın da belirttiği gibi, öncelik olarak sorunların tespit edilmesi, bu başlıkların altında da çözüm önerilerinin tek tek sıralanması gerekiyor. Bu konuda, bir çalışma metodu anlamında büyük bir genel toplantının yapılması gayet önemli. Ama bunun öncesinde STK ya da Tarım Bakanlığı gibi diğer kurumların önderleri ya da yetkilileriyle bir araya gelip önce bunlarla bir yol haritasının belirlenmesi, daha sonra büyük STK toplantısı, hatta üreticilerin, bağcılarının, tarımcıların, köyde, mahallede ziraatla uğraşan çiftlik sahiplerinin, şarapçıların, üreticilerin de katılarak yani bu sorunun veya sorunlar varsa veya daha iyiye doğru götürülebilecek imkânlar varsa bunun tespit edilip daha sonra da bu konuda iyi bir sonuca doğru gitmenin ekonomimize, çiftçimize, ziraatçımıza iyi bir sonuca doğru gideceğine inanıyorum.

Bu doğrultuda, burada eğer Başkanım, belirteceksek bizim belirlediğimiz bazı tespitler var, onları burada sunabiliriz. Daha sonra eğer bunları değerlendireceksek de onları daha sonra da şey yapabiliriz. Nasıl uygun görüyorsanız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ederim.

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET TAN (Kütahya) – Sayın Başkanım, ben de teşekkür ediyorum.

Ben de Komisyonumuzun çalışmalarının hayırla sonuçlanmasını temenni ederek sözlerime başlıyorum.

Şöyle birkaç inceleme yaptım, zannediyorum, kuru üzüm üretiminde dünyada ilk sıralardayız yani iddialı bir ülkeyiz bu anlamda. Aslında, bunu iki kategoride belki incelemek lazım. Bir, üretim; iki de bu işin pazarlaması ve satışı. Yani hem pazarlama, satışında belki birtakım sıkıntılarımız olacaktır hem de aslında bunun üretiminde birtakım belki problemlerimiz vardır. Bunu yerinde incelerken bu iki tespiti belki ayrı ayrı yapmakta fayda var. Nedir üretimle ilgili? Mesela, üretim çeşitliliği mi artacak, bunun bir tespitini yapmamız lazım. Hangi çeşitlerde biz daha çok verim olabiliriz, öncelikle belki bunun tespiti önemli. Yani üreticilerimizin o anlamda ben bilinçli olduğunu düşünüyorum ama kendi yöremden farklı ürünlerden örnek: Buğdayda 300-400 kilogram civarında dönümde bir mahsul alıyoruz. Hâlbuki dünya ortalaması 750-800 kilogram. Acaba üzümde de böyle bir sıkıntımız var mı yani dönümdeki kilogram üretimimiz dünya standardının neresinde gibi üretimle alakalı birtakım meselelere de bu gözle bakıp o üretimin verimliliğini ve çeşitliliğini de gözden geçirmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

Ayrıyeten, üzümün kalitesi anlamında ve organik ürün anlamında da bir tespitin olmasında büyük fayda görüyorum.

Tabii ki bununla beraber hastalıklarla mücadele gibi birtakım meselelerde de farklı bilim adamlarıyla ilmi bir rapor isteyebiliriz.

Yine, ihracatın gelişmesi ve lisanslı depoların ihracattaki yerini de üç aşığı beş yukarı hepimiz biliyoruz. Bunların da tespit edilmesi ve sektöre nasıl katkı sağlayacağı noktasında görüş alışverişlerinde bulunmamızın faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ahmet Bey, teşekkür ederiz.

Buyurun.

MÜSLÜM DOĞAN (İzmir) – Ben de, arkadaşlar, bu çalışmanın ülkemize yararlı olmasını diliyorum ve Komisyonunda görev alan arkadaşlara da başarılar diliyorum Sayın Başkan şahsınızda.

Şimdi, arkadaşlar, gerçekten, bu, üzüm üreticiliği konusunda özellikle çok büyük bir alanda 470 bin hektar civarında samiyorum ekim ve bunun çalışmaları yapılıyor. Üretim ve tüketim sürecinde yer alan tüm ürünlerin çok ciddi bir şekilde tekrar ele alınması gerekiyor. Bu süreçte, ürün çeşitliliği anlamında da çok ürün elde ediliyor üretim sürecinde, tüketicie kadar olan kısımda. O kadar farklı alanlarda farklı ürünler elde ediyoruz ki tüm coğrafyamızda, özellikle Türkiye'nin her coğrafyasında farklı ürünler elde edilebilmektedir; kalite anlamında söylüyorum, ürün elde etme anlamında da bunu ifade ediyorum. Belki terminolojiye biraz uzak olabilirim ama görüşlerimi böyle ifade edeyim. Ziraat mühendisi arkadaşlar, burada bulunan akademisyen arkadaşlar da var. O anlamda beni de mazur görsünler ama süreçleri iyi değerlendirerek, ülkenin tüm alanlarında verileri alarak -Sayın Tanrıkulu'nun belirttiği üzere de- bir metodolojiyle, belirlenecek bir metodoloji çerçevesinde bu işi götürmemizde yarar var diye düşünüyorum.

Saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

Sayın Fırat, buyurun.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; öncelikle Komisyonumuz hayırlara vesile olur inşallah, ülkemiz için hayırlı bir çalışma olur.

Tabii ki bu, bağcılık sektöründe Adıyaman’da özellikle bizim Besni ve Gölbaşı’nda bu, üzüm sektörü ve bağcılık sektörü daha yaygın ve bununla birlikte de orada -biraz önce Müslüm Bey’in de bahsettiği gibi- çok çeşitli ürünler, mesela pekmezinden tutun, pestiline kadar, çeşitli çeşitli ürünler elde ediliyor. Bu ürünlerin -biraz önce Celil Hocamın da bahsettiği gibi- besin değeri açısından farklılık arz ettiği ve biz Adıyaman’a gittiğimizde bunların nasıl üretildiği ve diğer iller de bu şekilde üretebilir mi...

Özellikle, bir de bağcılık noktasında son zamanlarda... Mesela, bizim de kendi bağlarımız vardı ama bunlara sonra bir hastalık girdi ve kurudu. Bunun sebebini, gerekçesini bir türlü öğrenemedik açıkçası ve son zamanlarda da yine bunlar oluyor mesela bizim köyde, işte, bizim çevredeki köylerde. Özellikle sıcakların olduğu dönemlerde -biliyorsunuz, Adıyaman’da çok sıcaklar var- o bağların kurumaya yüz tuttuğunu ve bir dahaki seneye de tamamen kurduğunu görüyoruz. Onun için bizim köydeki tabirle “Kanser hastalığı girmiş.” diyorlardı. Gittiğimizde, oralarda da, bunun acaba sebebi nedir, ziraat mühendisleri veya uzmanlar aracılığıyla bunu nasıl tespit edebiliriz? En azından ekilen bağın... Ben biliyorum, bizim bağ vardı, benim küçüklüğümde vardı, 20-25 yaşımıza kadar vardı ama şu andaki bağları ektiğinde üç beş sene ürün aldıktan sonra çoğunun o şekilde kurduğunu görüyoruz. Bunu nasıl tespit edebiliriz? Uzmanlar aracılığıyla gittiğimiz yerlerde bunları da sorabiliriz diye düşünüyorum. Dediğim gibi, hem ürün çeşitliliğinde hem de bu bağ sektöründe bu bağların özellikle kuruması sebebiyle son zamanlarda bağ ekmeme gibi bir durumla karşı karşıyayız. O için, bunların da araştırılmasını ben talep edebilirim.

Ben teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, Adalet ve Kalkınma Partisi, iktidar partisi ve onunla birlikte diğer bütün muhalefet partilerinin ayrı ayrı böyle bir Komisyon kurulması konusundaki taleplerine binaen kurulmuş olan bu Komisyonun sektör adına, üzüm üreticileri adına ve sektörün tüm bileşenleri adına sevindirici ve umut verici bir adım olduğunu düşünüyorum. Ama tabii, bu Komisyonun, gerçekten, sonuç verici ve siyasi partilerin araştırma komisyonu kurulması konusundaki verdiği tekliflerindeki sorunların çözümüne yönelik somut bir sonuca ulaşılması adına faydalı olmasını da yürekten diliyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, tabii, “üzüm” çok güzel bir kelime, kısacık, “üzüm” ama sektör olarak çok geniş bir sektör, çok büyük bir sektör. Sadece tarımsal üretim değil, gıda sektörüyle de doğrudan ilişkili ve iç ve dış pazarda da çok önemli boyutları olan bir sektör. Bir kere, çok yıllık bir bitki. Her an bu yıldan gelecek yıla üreticinin karar değiştirip başka bir şey, başka bir üretime geçiş konusunda rahatlıkla, kolaylıkla karar verebileceği bir bitki değil. Onun için, tesis kurduğundaki maliyetleri bir işletme kurar gibi, yatırım maliyetlerinin de bütün üretim dönemi içerisinde düşünülmesi gereken ve büyük bir, ciddi bir tesis ve yatırım maliyeti olan bir üretim; fındık gibi, çay gibi. Alanların da yok olmaya ve kentsel konut yerleşim alanlarının baskısı altına girdiğini de görerek, sadece konut değil, sanayi tesisleri vesaire gibi ki şunu da parantez içerisinde söyleyeyim: Ben, İzmir Bornova’dan gelen bir arkadaşınızım. Bornova Ovası’nın tamamı neredeyse bir zamanlar bağ idi, şu anda sadece konut var, bütün Bornova Ovası’nda. Yani üzüm üretim alanları da gittikçe daralma ve konut ve sanayi baskısı altında yok olmaya yüz tutan bir... Dolayısıyla bağların daha kârlı bir yatırıma dönüşme riski olan bir durumdayız. Onun için, üreticinin yaptığı üretimden memnun olması, yaptığı üretimden gelir elde edebilmesi ve hayatını idame ettirebilmesi değil, hayatını mutlu, huzurlu bir şekilde, çocuklarının

geleceğini de sağlayacak bir sürece taşıyabilmesi önemli. Bu Komisyonun da bu anlamda çok önemli bir görevi olduğunu düşünüyorum. Bunun, salt, üzümün ve sektörün ülke ekonomisine gelir katkısı falan diye bakmadan o üreticinin de yaşamını iyileştirmek adına önemli olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, tabii, teknik konular var, teknik sorunları var. Ben gelmeden önce, zannediyorum, kimler katılsın vesaire gibi bir konuşma geçti. Kimlerin, hangi kurumların adı geçti bilemiyorum ama mesela Ziraat Mühendisleri Odası geçmediyse onun da değerlendirmeye alınmasını özellikle diliyorum. Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü geçmediyse onun alınmasını diliyorum. Bağcılık Araştırma Enstitüsü geçmiştir herhâlde. Bunlar önemli kurumlar ve bu sektörde fakültelerin dışında üretimle ilgili teknik konularda çok faydalı öneriler sunacaklardır.

Tabii, konunun ekonomisi de var, girdi maliyetleri. Bu, tarımın genel bir sorunu. Bu sorundan üzümü, üzüm üreticilerini ayrı tutmak veya üzüm üreticilerine bir ayrıcalık getirmek de söz konusu olmayabilir. Belki tohum gideri yok ama ilaç, gübre, mekanizasyon, mazot gibi çok çeşitli girdi maliyetleri de yüksek olan... Yani bakımı, ara çapası, bakım işlemleri, hasat işlemleri vesaire çok emek gerektiren, çok yüksek maliyetli bir üretim.

Tanıtım konusunda ciddi sorun olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda Türkiye İhracatçılar Meclisinin çalışmaları zeytin ve zeytinyağı sektöründe var, üzüm sektöründe de kısmen var ama gerek iç pazar gerek dış pazara yönelik yani ihracata yönelik tanıtım faaliyetlerinin devlet desteğiyle de teşvik edilmesi çok önemlidir diye düşünüyorum. Dolayısıyla bir yandan tüketimi teşvik edici, üretimi desteklerken tüketimi de tanıtımla teşvik edici bir çalışma yapılması gerekir diye düşünüyorum.

Tabii, işleme, üzümün önemli bir kısmı. Yarıya yakın bir kısmı doğrudan yaş üzüm olarak tüketime yönelik ama diğer üçte 1'i de kuru üzüm ve az da olsa şaraplık üzüm üretimi de söz konusu. Yani sektörün gıda sektörüyle ve az önce söylediğimiz bileşenlerinin çok geniş bir spektrumda olduğu bir alan. Zaten o nedenle komisyon kurulma talebi oldu bütün partilerden ve o nedenle de ortak bir noktada buluşabildik.

Dağların bulunduğu alanlar... Üzüm çok hassas da bir bitki. Don ve dolu gibi afetlerde bir anda mahsulünüz yok olabiliyor. Ben hep söylüyorum, TARSİM, evet, önemli bir sigorta aracı üretici adına ama doğal afetlerin risk maliyetini çiftçinin üzerine yüklemenin de acımasız bir tavır olduğunu düşünüyorum. Hep söylerim, doğal bir afetse onun riskini bütün millet ortak karşılamalıdır. Dolayısıyla dolu, don vesaire gibi doğal afetlerle karşılaşıldığında bunun maliyetini üreticiye "Sigortala da kendini garantile." demeden devletin o riski üstlenmesi gerektiğini bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Şimdi, çok da fazla şey söylemeyeceğim ama üzüm üretim sektöründe tüccara teslim olan bir üretim sistemi var. Yani kooperatifleşmenin ve kooperatiflerin desteklenmesi, ayakta durması ve üreticinin örgütlü bir yapıda güçlendirilmesi gerekiyor ki ürünü en azından yok pahasına veya zararına değil, az da olsa hiç olmazsa kâr elde edebileceği bir düzeyde elinden çıkartılabilmesi için. Üretici örgütlenmelerinin, kooperatiflerin bu anlamda desteklenmesi gerekir diye düşünüyorum.

İki şey daha söyleyeceğim: Ege'de, Güneydoğu'da ve İç Anadolu'da yoğun üretim alanları var. Bu üç alanı belki özel olarak ele alıp buralara bir Komisyon ziyareti yapılması, birer toplantı yapılması iyi olur. Bakanlığımızın, Tarım Bakanlığının... Komisyon toplantılarında henüz daha yapamadık, iki yıldır bir kanun teklifi ve yasal düzenlemeyle ilgili Tarım, Orman ve Köyşileri Komisyonu olarak ama Sayın Bakanla dün bir kahvaltı ve sonrasında bir sunuş yapıldı, beraber olduk, orada söyledim: Değerli arkadaşlar, Tarım Kanunu'nda, Tarımsal ve Gıda Ürünleri Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komisyonunun kurulması şart koşulmuştur. Bununla ilgili bir komisyon kuruldu, biliyorum, geç de olsa 2014'te ya da 2015'te ama hâlâ aktif, faal değil. Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesinin... Özellikle üzüm, çay, fındık gibi çok yıllık ve sadece tarım ürünü değil,

gıda sektörüyle de doğrudan ilişkili olan bu ürünlerin piyasalarının, piyasalardaki baskıların, oluşturulan kartel ve tüccarların bu konudaki çabalarının kırılması ve üreticinin ürününü ederine satabilmesinin önünü açacak devlet denetleme mekanizmalarının da kurulması gerekir diye düşünüyorum. Aklımdaki şeyler bunlar.

Komisyonumuzun çalışmalarının da üreticimize, üretimimize ve sektörün tüm bileşenlerine iyilikler, yararlar getirmesini diliyorum.

Borsaların temsilcilerinin mutlaka burada Komisyona davet edilmesi gerektiğine ben de katılıyorum.

Ahmet Altındışli Hoca bu konuda uzmandır. Ben de ismini Sayın Tanrıkulu gibi zaten söyleyecektim, ağzımdan aldı kendisi de. Çok kıymetli, değerli bir arkadaşımızdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, size de çok teşekkür ederim. Sayın Tanrıkulu Bakanımıza teşekkür ediyoruz, arkadaşımızı davet edeceğiz.

Celil Hocam, buyurun.

CELİL GÖÇER (Tokat) – Başkanım, ben küçük bir ilave yapmak istiyorum.

Tabii, belki hep hekim kimliğimle düşünüyorum. Bu anlamda, üzümü sağlıklı gıdayla özdeşleştirmek lazım çünkü günümüzdeki en önemli ihtiyaçlardan ve gündemlerden bir tanesi sağlıklı gıda hakikaten, bunu çok net vurgulamamız gerekiyor. Komisyonun oluşturacağı farkındalıkla ve raporda yer alacak çözümlerle nihai olarak bizim aslında arz-talep dengesini etkilememiz lazım yani üzüme talebi artırmamız lazım. Bu hem üzümün ekonomisi açısından önemli hem de yine sağlık açısından önemli. Bu anlamda farkındalığı oluşturmak için Komisyona ve Anadolu Ajansından, TRT’den veyahut da değişik ajanslardan temaslara... Bu konu aynı zamanda kamu menfaati içermektedir. Lütfen, üzümü, üzüm ve sağlığı beraber, materyal olarak, kavram olarak çokça kullanın diye ricada bulunmamız iyi olabilir. Bu şekilde, Komisyonumuzun çıktıları hemen başından beri oluşmaya başlayabilir. Takdir görürse de hep beraber Komisyon olarak çıkalım, üzüm dağıtalım bir yerlerde. Bu, kamuoyunun ilgisini çeker. Bir şekilde, bu yönde de bir çalışma yapmak gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Buyurun Canan Hanım.

CANAN CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Komisyonumuz hayırlı olsun. İnşallah, bağcılık sektörü için de üzüm üreticileri için de verimli sonuçlar çıkar ki burada bütün vekillerimize çok teşekkür ediyorum, gerçekten çok önemli konu başlıklarını ayrıntılı bir şekilde dile getirdiler. Bu metot, usul esastan önce gelir noktasında çok önemli. Buradaki yapacağımız çalışma, Genel Kurul çalışmaları ve siyaseten yerelde yapacağımız çalışmaları beraberinde götürebilmek adına en azından kendi programlarımızı düzenlemek ve Genel Kurul sürecinde de gelişmelere göre değerlendirmek için yerinde yapacağımız incelemelerin bir takvimini de çıkarmamız, zamanımızın da kısıtlı olması açısından önemli.

Öncelikle, herhâlde, uzmanlarımız oluştuktan sonra bakanlıklardan başlamak suretiyle sektörün bileşenlerini dinleyeceğiz, daha sonra yerele ineceğiz diye düşünüyorum ama zamanımız dar. Onun için usulü süreci hızlı bir şekilde tamamlarsak zaman kazanmış oluruz diye düşünüyorum.

Ben tekrar çok teşekkür ediyorum. İnşallah, sağlıklı bir neslin yetişmesi için üzüm üretiminin çocuklarımız üzerinde de etkisini artırmanın, farkındalığını artırmanın, sağlıklı bir besinin bitirilmemesi adına kamuoyunda yaygınlaştırmanın bu Komisyonun önemli görevlerinden biri olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Sarıbal, buyurun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Çok teşekkür ederim.

Öncelikle, geciktiğim için hepinizden özür diliyorum.

Komisyonun kurulması çok anlamlı, kıymetli. Gerçekten -değerli milletvekilimiz de söyledi- bizim Tarım Komisyonu olarak ne yazık ki adımız var ama kendimiz yokuz bugüne kadar, çok üzgünüm. Bu, hani, bir eleştiri anlamında değil ama tarımla ilgili bütün konular ne yazık ki direkt Plan ve Bütçe Komisyonundan geliyor, başka komisyonlardan geliyor, tarımcılar dışında herkes bu konuda karar veriyor ama ne yazık ki içerisinde tarımcının olmadığı, merasından tutun da diğer bütün alanlarla ilgili çok önemli kararlar geçiyor.

Bu öz eleştiri yaptıktan sonra Türkiye tarımının genel sorunları ile üzümün sorunlarını birbirinden farklılaştırmak, birbirinden ayırtmak elbette mümkün değil; girdi meselesinden tutun da ihracat meselesine kadar, hocamın dediği gibi, tarımda ürünlerin güvenli yetiştirilmesinden, sağlıklı yetiştirilmesinden tutun da pazarlamaya kadar.

Benim bu Komisyondan öncelikle en büyük beklentim, açıkçası umudum, üzüm özeli üzerinden Türkiye genelinin tarımsal sorunları karşımıza çıkacak. Çünkü burada belki toplantımızın, bu Komisyonun kurulmasının özelinde, merkezinde Sultani çekirdeksiz üzüm görülmekte. Oysa Türkiye'nin birçok bölgesinde hâlâ üzüm üretimi yapılmakta, üzüm üreticimiz var. Dolayısıyla inanıyorum, gittiğimiz yerlerde başka başka sorunlarla karşılaşacağız. Bu sorunların en önemlileri, öncelikle, girdilerin çok yüksek olması. Yine milletvekilimiz söyledi, afet meselesi üzerinden yani sigorta meselesi üzerinden yaşanan temel sorunlar, işçilik maliyetlerinin sürekli yüksek olması ve buna karşılık üreticinin ürettiğinden gelir elde edemeyip tarımdan, üretimden vazgeçmesi.

Türkiye'nin şimdi yaşadığı en büyük problem, üretmeyen bir ülkeye doğru hızla gidiyoruz ve burada özellikle dikkat çekmek istediğim -yine üzüm özelinden tutarak büyütme isterim- zaten yapılaşma, üzüm alanları dâhil her yere girdi yani siz üzüm değil, hangi ürünü ekerseniz ekin, 1 dekar yerin 50 bin lira, 100 bin lira olduğu yerde tarımı orada sürdürülebilir olanağımız mümkün değil, böyle bir durum yok. O yüzden, bütüncül bir politikaya, bütüncül bir yapıya, bütüncül bir kararlılığa ihtiyaç var. Burada o bütüncül kararlılığı, bütüncül yapıyı en azından tahlil ederek, tespit ederek Türkiye tarımı ve geleceği açısından ortaya çıkarabilirsek bunun çok büyük bir kazanım olacağını ve karar vericilere, özellikle siyasal erkin karar vericilerine belki bunu anlatmakta daha kolay, daha doğru bir yol alırsak düşüncesini taşıyacağım.

Evet, üretici, tabii, toprak gasbı... Artık şunu bilelim: Türkiye ne yazık ki tarımdan tutun, birçok alana kadar -özellikle tarım, alanımız olduğu için söylemek isterim- çok uluslu şirketlerin hegemonyası altındadır, çok net, fındıktan tutun, diğer bütün alanlara kadar. Hâlâ üzüm bu alanda en az etkilenendir. En az etkilenen olduğu için en büyük sıkıntıyı yaşayanlardan bir tanesidir.

O yüzden buna da bir göz gezdirmek gerekir. Çünkü dünyada toprak gasbı üç şekilde geliyor: Bir tanesi, üretici artık ürettiğinden para kazanamadığı için, girdiler çok yüksek olduğu için, kredileri yeterince değerlendiremediği için üretimden vazgeçiyor, yerini terk ediyor. Biz buna kırdan kente göç deriz.

İkincisi, üretici kendisi üretip satıp para kazanmadığı için “sözleşmeli tarım” dediğimiz bir modele geçildi. Bunu hemen hemen her bölgede yaşıyoruz biz; pamuktan tutun da fındığa kadar, fındıktan tutun, diğer bütün ürünlere kadar. Burada da belirli bir dönem gidiyor yani şöyle: Tarla bizden, çiftçi bizden, yer bizden ama bütün para şirketin, âdeta çiftçimiz ve topraklarımız kiralık ve çiftçimiz taşeron olarak kullanılıyor. Bu, ikinci toprak gasbı.

Üçüncü ve son aşama da artık buradan da gelir elde edemeyen köylü, çiftçi bundan da vazgeçiyor ve topraklarımız özür taraftan, önce yerli, sonra yabancı çok uluslu şirketlerin eline geçiyor. Üç temel anlayış, emperyalizmin dünyaya dayattığı bu: Çok uluslu şirketler üzerinden bizim gibi az gelişmiş ülkelerin yaşamını, önce insanını birer ticaret alanı görüp sömürmek, ikincisi de topraklarımızı ele geçirmek. Örnek mi? Şili. Örnek mi? Fas. Örnek mi? Tunus. Örnek mi? Yakında, hemen yanı başımızda Irak. Örnek mi? Yakında Brezilya, Arjantin ve elbette yakın coğrafya olarak Avrupa’ya en yakın olan ülkelerden bir tanesi Türkiye.

Dilerim buradan, bu çalışmamızın içerisinde Türkiye geneline özgü bir profil çıkar, bir yapı da çıkar, üzüm özelinden itibaren bir ürün planlamasına gidilir; bu ürün planlamasının ve tarımın özeli de gıda egemenliği ve gıda güvenliği olur. Bunun üzerinden Türkiye’nin belki önünü, belki tarımın önünü açar, belki geleceğimize yeniden bir umut ışığı olur beklentisi içerisinde Komisyonun yararlar getirmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet Sayın Sarıbal, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, müsaadeniz olursa, söylediklerinizin birçoğuna katılıyorum. Tarım, dünyanın her yerinde sorunlu bir sektör Avrupa’nın göbeğindeki ülkeler dâhil olmak üzere, bunun içerisinde Fransa, İngiltere, Almanya dâhil olmak üzere. Dolayısıyla buralarda da tarımın sıkıntıları, sorunları tam anlamıyla çözülebilmemiş değil. Oralarda da girdi maliyetlerinin yüksekliğinden, üretim bedellerinin düşük tutulmasından, fiyat politikasından dolayı zaman zaman protestolara da şahit oluruz.

Eksik bıraktıklarımız vardır. Destekleme noktasında birçok şey yaptık. Ben 22’nci, 23’üncü Dönemden bilirim, Türk tarımının yeniden yapılandırılması anlamında bir planlamanın yapılması anlamında ciddi gayretlerimiz oldu, tarım sektörünün teşvik edilmesi anlamında ciddi teşvikler verildi, ihracatın artırılması yönünde ciddi desteklemeler yapıldı ve belli bir kalitenin, belli bir standardın yakalanması noktasında da Hükümet tarafından, Tarım Bakanlığı tarafından da ciddi primler ödendi. Eksik var mıdır? Elbette vardır ama sektörü tamamen de böyle, çıkmazda gibi göstermek biraz haksızlık olur. Tarım ihracatımız 3,5 milyar dolardı 2002 yılında, bugün 15 milyar dolar. Yani yeterli midir? Elbette değildir. Hollanda’nın sadece gülden veya çiçekten elde ettiği 150 milyar dolara yakın tarım hasılası veya girdisi, ülkesine kazandırdığı ihracat karşısında elbette yeterli değildir. Bu hususta üreticinin desteklenmesi, birliklerin desteklenmesi, kooperatiflerin teşvik edilmesi yönünde yine alınmış birçok destek vardır. Bunları şey olsun diye söylemiyorum yani eksik bıraktıklarımızın yanında bu güzel şeyler de yapıldı. Toprak Kanunu’nu çıkardık mesela. Hakikaten, tarım alanı olabilecek birinci evsafaftaki tarım topraklarımız maalesef, yerleşim birimlerine dönüşmüştü, dönüşmeye devam ediyordu. Bunu da korumak adına bir kanun çıkardık. Dolayısıyla da planlama yapılırken sanayileşmeyi teşvik ettik. Hükümet tarafından alınan bu teşvikle üreticinin mahsulü hem yerinde daha fazla katma değer üretsinsin hem istihdamı sağlasın hem de hijyenik ortamda ihracatçıya ve tüketiciye, nihai anlamda tüketiciye kaliteli ürün sunma fırsatı, imkânı bulunsun diye bunlar yapıldı yani demoralize olmayalım bu anlamda. Söylediklerinize katılıyorum, tedbirler alınmalı, teşvikler verilmeli, desteklemeler yapılmalı ama tarım sektörünü de böyle demoralize edecek bir pozisyon da buradan bir mesaj gibi algılanmasın. Bu, olumsuz bir şey olur.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bu, bir tartışma yaratmak için değildi, bu süreç içerisinde bunları birbirimizle konuşuruz, birbirimizi anlamaya çalışırız anlamında söylemek istediğim şeylerdi. Bir tanesi, keşke Toprak Kanunu’nu çıkarmasaydınız, 5403 sayılı Toprak Kanunu’nun 14’üncü maddesi ne yazık ki memlekette toprak falan bırakmadı. Toprak sınıflaması o kadar kötü ki işte, mutlak tarım arazisi, özel tarım arazisi, marjinal tarım arazisi...

Bakın, dünyada kötü toprak yoktur, kötü model vardır. Anadolu’yu geziyorsunuz, bir kayanın üzerinde yetişen bir ağacı gördüğünüzde şaşırıyorsunuz “Bu ne?” diyorsunuz. Dışarıdan baksanız kaya, hiçbir şey olmaz. Önemli olan, o var olan güzellikleri, doğal kaynakları, madeni, toprağı, taşı doğru tahlil etmek ve o toprağa, o iklime, o coğrafyaya göre ürünü hayata geçirebilmektir. Birincisi bu. Bu 5403 sayılı Toprak Kanunu Türkiye’nin iyi kaliteli topraklarını korumamıştır, ranta açmıştır. Bunu ben rakamlarla da size ispat ederim ama bir tartışmayı başlatmak için söylemiyorum bunu çünkü amacımız o değil.

BAŞKAN – Onu ben de sizinle tartışırım. Ovanın göbeğindeki bütün işletmeleri gezelim, Toprak Koruma Kanunu’ndan önce yapılmıştır ama Toprak Koruma Kanunu’na takılan bir sürü yatırımlar atıl vaziyette benim şehrimde de durur.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Doğrudur, vardır.

BAŞKAN – Böyle bir güzelliği var bu Toprak Koruma Kanunu’nun.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Estağfurullah. Yanlışlar vardır, uygulamalarda eksiklikler vardır ama yani bu kanunun, hakikaten, bir ziraatçı olarak bizim açımızdan, tarımcı açısından çok sorunlu olduğunu söylemek isterim. Rakam da vereyim, tam 8,5 milyon dönüm arazi Toprak Kanunu’ndan sonra tarım alanından çıkmıştır.

Gıda ihracatı meselesinde rakamlarınız doğrudur, itirazım söz konusu değildir ama ben çiftçiyim, 1 kilo buğdayı satıp da 1 kilo buğday alıp almadığıma bakarım. Tarımsal ham madde açısından son on beş yıl, 2017 hariç, 65 milyar dolarlık tarımsal ham madde ithalatı vardır, 11 milyar dolarlık ham madde ihracatı vardır. Yani ne demek istiyorum? 1 kilogram buğdaya karşı -2017 rakamını söylüyorum- 1 kilo buğday ihraç etmişsek 7 kilo ithal etmişiz. Üretmediğimizi rakamlarla söylemek isterim. Sadece bilinsin diye söylüyorum. Elbette bütün gıda anlamında son birkaç yıldır hatta ihracat fazlası veriyorsunuz ama 2018’de şu anda 600 milyon dolar eksik var son iki ay hariç yani sahici olması gerekir.

Ben teşekkür ediyorum sizlere.

BAŞKAN – Buyurun.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle, geç kaldım, kusura bakmayın. Türkiye Ziraatçılar Derneğinin kongresi vardı, orada konuşma yaptım, öyle geldim.

Şimdi, kanun çıkartıyoruz ama uygulamıyoruz kanunları yani Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesine uymuyoruz, Toprak Koruma Kanunu’na uymuyoruz, potansiyelimizi değerlendiremiyoruz. Burada biz bizyiz yani şimdi biraz öz eleştiri yapalım. Güzel bir şey yapıyoruz. Niye? İktidarıyla, muhalefetiyle üzümcülerin sorunlarını... Ama aslında ben de arkadaşlarıma katılıyorum, Türk tarımının sorunları karşımıza çıkacak üzümlü incelediğimizde. Ne çıkacak? İşte, çiftçinin borçlu olduğu çıkacak. Ne çıkacak? Ürün fiyatlarının yıllardır aynı olduğu çıkacak. Ne çıkacak? Türkiye’de ortalama 27 olan yaşın köylerde 54 olduğu ortaya çıkacak, genç nüfusun azaldığı ortaya çıkacak ve vahşi kapitalizmin bizim kurumları teker teker ele geçirdiği ortaya çıkacak. Hâlbuki reçete daha cumhuriyetin kurulduğu zaman Atatürk tarafından verilmiş yani TARİŞ kurulmuş. Çok önemli bir kurum. Şimdi o kurumu biz yeniden güçlendirebilirsek... Sayın Tanrıkulu da bir dönem Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yaptı, çok iyi

bilir birlikleri. Ben de bir tarım satış kooperatifi birliğinde, Trakya Birlik Genel Müdürlüğünde beş yıl çalıştım yani işleyişi bilirim, birliklerin kötü yönetildiği zamanı da bilirim ama olması gerektiğini ve iyi yönetilmesi gerektiğini, profesyonelce yönetilmesi gerektiğini de bilirim. Kaldı ki bu konuda da, ihracatçıyız, sevinmemiz gerekir. Niye ihracat potansiyelimiz düştü? Üzüm dikim alanlarında da artışlar var, buna rağmen biz neden para kazanamıyoruz? Çiftçi niye zor durumda? Bunları araştıracağız.

Aslında bu toplantımızın gündeminde uzmanlar var. Benden önce Sayın Kamil Hocam söylemiştir sanırım, Ziraat Mühendisleri Odasının -siz de iyi tanırsınız- Manisa’da il temsilcisi var, İbrahim Demran mesela, onun dinlenmesini isterim. Tekirdağ’da Bağcılık Araştırma Enstitüsü var, bağcılıkta gen bankası var örneğin orada yani bu coğrafyada yıllardır yetiştirilen bağ çeşitlerinin birer materyali var orada, fidanların olduğunu biliyorum, fidelerin olduğunu biliyorum. Oradan bir yetkilinin, oranın müdürü de olabilir, Cengiz Bey var oranın müdürü, çalışkan bir müdür yani siyasi bir şeyi de yoktur, doğru dürüst bir bilim adamıdır; o tip insanların dinlenmesini ve bir an önce de harekete geçmemizi ben talep ediyorum çünkü süremiz de kısıtlı. Bir de anladığım kadarıyla sadece Manisa’da olmayacak bu.

BAŞKAN – Doğrudur.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Türkiye’nin birçok yerinde olacak. Ki biz potansiyelimizi değerlendiremeyen bir ülkeyiz. Üzüme üzüm olarak da bakmayalım, biraz şarap olarak da bakalım. Yani çok iyi biliyorum ki 1700’lü yıllarda Fransız kralları gelip bizim Edirne Kırcaşalılı Beldesi var, oradan şarap satın alıyorlarken şimdi biz niye dünyaya ihracat yapmıyoruz? Bu potansiyelimizi niye değerlendiremiyoruz? Bunların da ben çalışmanın içinde olması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü üzüm olarak baktığımızda sirkesi de var bunun, her türlü ürününü değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Şimdilik de teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biraz geç kalmış olmanızın belki bilgi eksikliği.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Olabilir, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Siz gelmeden önce alkolü dahi konuşmuştuk.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Konuştunuz mu? Tamam, o zaman özür dilerim.

Teşekkür ediyorum. Yani başarılı işler yapacağımız...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – ÖTV’yi falan konuştunuz herhâlde, şaraptaki ÖTV’nin yüksek olduğunu falan.

BAŞKAN – Şarabı konuşmamıştık doğrusunu isterseniz, alkolü konuşmuştuk.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Son olarak şunu da söylemek istiyorum: Yani, bizim ihracat potansiyelimize ben güveniyorum yani şöyle söyleyeyim, sadece üzümde değil, örneğin yağlı tohumlu bitkilerde, bakın, 4 milyar dolar her yıl yurt dışına para ödüyoruz. Bu para bizde kalsa “cash” para bu yani. Hepimizin cebinden çıkan 4 milyar dolar bizde kalsa, kendi üreticimizde kalsa çok ciddi bir kaynak olduğunu düşünüyorum bu paranın. Yani bunu da yine tarım satış kooperatifleri birlikleri aracılığıyla yapıyoruz. Şimdi, biz yine dünyaya ihracat yapıyoruz. Şimdi, neyin ihracatını yapıyoruz? Örneğin, rafine yağ ihracatı yapıyoruz. Yani şimdi, sizin Hükümetinin övünüyor ya, diyor ki: “Biz gıda ihracatçısıyız.” Tamam, ihracatçıyız ama kimin malını kime satıyoruz? Gidiyoruz Rusya’dan ayçiçeği alıyoruz, bunu işliyoruz, biz işliyoruz yani işçiliğini biz yapıyoruz, çok az bir kârla başka ülkelere satıyoruz. Biz bunu kendimiz üretebilsek, katma değeri bizde kalsa e, o 4 milyar dolar da

bizim cebimizde kalsa, çıkmasa, çiftçimize gelse Türkiye’de birçok sorunun buradan çözüleceğini ben düşünüyorum yani ihracat potansiyelimizi daha iyi değerlendirmemiz lazım, iç piyasaya yönelik bu destekleri artırarak ancak başarılı olabiliriz, diyorum.

Fazla konuştum şimdilik, yeter, nasılsa daha çok konuşacağız.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Ben biraz o komisyonda da görev almıştım 22’nci Dönemdeydi zannediyorum. Vilayetinizi de ziyaret etmiştik.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Trakya Birlikle ilgili sanırım.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

O bölgede ayçiçeğiyle ilgili teşvik ciddi oranda artırıldı ancak her bölgede, malum, ayçiçeği hemen hemen her vilayette yetişebilen bir mahsul ama verimlilik noktasında, rekabet edebilirlik noktasında bölgesel dezavantajlar var. Dolayısıyla da iç tüketiminize veya pazarlamanıza yetmediği zaman bunun ithal edilip ihraç edilmesinde ben bir beis görmüyorum. Birçok ülke bunu yapıyor. Biraz önce değerli arkadaşlarımız da bahsettiler. Bu kötü bir şey değil, rekabet ettiğiniz ülkelerle fiyat politikanızı gözden geçirmeniz gerekir. Yüksek maliyetle ürettiğiniz bir şeyi sırf üretmiş olmak adına yaparsanız üretilmeye bir destek olmayacağı gibi ülke ekonomisine de çok ciddi katkı sunacağını düşünmüyorum.

Bağcılıkla ilgili olan hususa geleyim: Manisa’da Bağcılık Araştırma Enstitümüz var ve ciddi bir donanımı var, birikimi var, zannediyorum Trakya’dakinden daha güçlü. Dolayısıyla, onların elindeki doneler de bize yeterli. Oradan da rapor istedik. Bir de sizin bahsettiğiniz şeyden de bir uzman mı istemiştiz, bir bilgi istemiştiz galiba, arkadaşların notlarında var. Onları da sizinle paylaşacağım.

Tekirdağ’ı dinlemek, Cengiz Özer Bey’i dinlemek adına arkadaşlarımız buraya yazmışlar zaten.

Sayın Bakanım...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Başkanım, ben de çok kısa, fazla uzatmak istemedim. İziniz olursa bir iki şey söyleyeceğim. Şahin Bey’in ve Necip Bey’in haklarını aldım ama affetsinler.

Şimdi, Değerli Başkanım, burada bu Komisyonun görevi tarım sektörü meselelerini çözmek değil, arkadaşlarımızın tespitlerine canıgönülden katılıyorum fakat biz eğer çok geniş bir meseleye bu işi yayarsak bu işin içinden çıkamayız. Bu Komisyon, hani yazardı ya Anadolu’da “sınırlı sorumlu taşıyıcılar kooperatifi” diye bizim de sınırlı ve sorumlu bir alanımız var, o da bağcılık sektörü ve üzümle ilgili meselemiz, onu konuşacağız. Şimdi, yaklaşık yüzde 60-65’i kuru üzüm ve sofralık üzüm olan, yüzde 5’i şaraplık bir alandan konuşuyoruz yani kalan yüzde 30’u da işte arkadaşlarımız pestildir, farklı şeylerdir falan diye bahsediyorlar. Yani bir kere rakamları doğru koyalım, alanın büyüklüğünü doğru konuşalım, sektörün üretimini doğru koyalım.

Bir de şöyle bir şey var Değerli Başkanım: Şimdi, Amerika’yı yeniden keşfetmeye de gerek yok. Bakın, Fındık Tanıtım Grubu diye bir şey vardı bu ülkede. Üzüm tanıtım grubu da oluşmak üzere, oluşturulabilecek bir şekilde; bu tekliflerin arasında, katılır diye düşünüyorum arkadaşlarımız. Zamanında tıpkı fındıkta olduğu gibi üzüm de arz fazlası ürün kapsamına alındı. Bütün herkese sorduğumuz zaman bu alanda bize söyleyecekleri kooperatif ve birlikler “Bu ürün arz fazlası bir üründür.” diyecekler ki doğrudur. Zaman zaman işte bu sene Bakanlığımızın rekolte tahmini var, 310 bin ton bekliyorlar ve 350 milyon dolarlık bir ihracat gelirinden konuşuyoruz biz burada yani konuştuğumuz potansiyel bu, çok farklı alanlara yayılırsa çok da açıkçası başarılı olamayız. Sayın doktor milletvekilimiz çıktı ama ona bir bilgilendirme açısından söylemiş olayım, daha önce Türk Hava Yolları uçaklarında tıpkı okullarda olduğu gibi böyle küçük paketler hâlinde üzüm dağıtıldı, bazı

arkadaşlarımız hatırlarlar bunu, gene yapılabilir. Bizim kurutulmuş, kuru üzümü kastediyorum. Bizim Komisyonumuzun görevi üzümü pazarlamak falan değil, yahut şunu bunu yapmak değil, burada esas mesele bu sektörün içerisindeki ana bileşenlerin ki bunun başında üretici geliyor, bunların sorunlarını tespit etmemiz yani bu verilen önerelerde arkadaşlarımızın attığı imzanın altında bu yatıyor zaten yani çok daha farklı dalları budaklandırırsak biz bu işin içinden çıkamayız Sayın Başkanım. Ben bunu özellikle söylemek istedim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, çok teşekkür ediyorum. Katılıyorum size. Yani konuyu çok detaylandırarsak münhasıran kurduğumuz üzüme yönelik bir komisyonun kendisinden beklenen belki faydayı da sağlamama durumu çıkabilir. Beklenti biraz yüksek. Ben de şehrimde biraz baskı altındayım. Dolayısıyla da...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Biz de İzmir’de baskı altındayız.

BAŞKAN – Siz de öyle. Yani beklentiler çok yüksek. Onları karşılamak adına süratlendireceğiz inşallah, toplantılarımızı da süratlendireceğiz, ilgili tarafları da en kısa zamanda buraya davet edeceğiz.

En son, Başkan Vekilimize vereceğim sözü.

Şahin Bey, buyurun.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, Denizli denince genelde tekstil sanayisi akla gelir ama üzümde de hayli iyi bir konumdadır ve ihracat da yapmaktadır; bizde şarapçılık da çoktur, en azından 4-5 tane ilçe şarapçılıkla geçinmekte. Mesela 370 bin 244 dekar alan 325 bin ton üzüm üretilmekte ve bunun ihracatı yapılmakta. Tabii, Denizli’de de bu konuda ilgili araştırma için bizi de bayağı bekliyorlar aynı Başkanımın belirttiği gibi.

Ben Üzüm Araştırma Komisyonunun tarımın geneline yayılmasının uygun olmadığı görüşündeyim. Bizim öncelikli hedefimiz üzüm konusudur. Üzüm üreticileri için burada aksaklıklar, sıkıntılar varsa bunlara ne sağlayabiliriz? Efendim, bu daha sonra endüstriyel kısma dönüştürüldüğünde sanayi, ticaret kısımlarına bakabiliriz. Pazarlama ve satış kısmı dediğimiz şudur: Aslında hani şöyle üzümçüler ne yazık ki ellerindeki malı bir yıl çalışıp çabaladıkları şeyi birkaç tane tüccara kaptırıp gidiyorlar. Bu anlamda en önemli konulardan biri son kısım noktasında burada ne yapabiliriz? Mesela sadece bunu bile çözebilsek inanın şu Komisyonumuz her şeye deva olmuş demektir.

Dolayısıyla, ben şunu da ilave etmek istiyorum: Süre yetersizliği olduğu takdirde gerekirse Komisyonun çalışma süresinin uzatılması gerektiğini ve geleneksel bir komisyon standardında değil de sonuç alabileceğimiz hatta yaptırımlar çıkartabileceğimiz bir konuma doğru gelirse ve bununla ilgili özel destekler sağlarsa ortak bir çalışma şeyinde... Ve bununla birlikte de bir masa oluşturulması yani bu çalışma süresi içerisinde daha çok uzmanların oluşturduğu, atıyorum 10 kişilik bir masa birçok ile gider, bölgelere gider, ziraatçılar, kooperatifler, tarım il müdürlükleri yani gidip ayağında ya da buraya geldiklerinde muhatap olacakları -şimdi, gelecekte bize söyleyecekler tabii ki Başkanım ama onun dışında da- uzmanlar kadrosunun olması gerektiğini düşünüyorum. Hani bizim derdimiz şu: Hem üzümü yiyelim hem de bağcıyı da sevelim yani dövmeyelim, sevelim. Bunun derdindeyim.

Ve şurada bizim Denizli ilimizle ilgili birkaç tane ana başlık var, onu hemen bir anlatmak istiyorum.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Çok yerele girme istersen.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Hayır, yerel değil bu geneli şey yapıyorum Ahmet Bey.

Mesela nedir? Sertifikalı fidan temini gibi. Bunlar standart çeşit yetersizliği var. Örgütlenme sorunu; mesela örgütsel anlamda veya kurumsallaşma, kooperatifleşme gibi. Arazilerin parçalı ve küçük olması mesela; bu, geneldir Türkiye genelinde yine. Kuraklık ve sulama; sulanabilir arazilerin çoğaltılması

ve varsa bunları bizim tavsiye etmemiz. Eğitim en önemli şey bence; ziraatçılarımızın, çiftçilerimizin eğitilmesi ve destek verilmesi ihtiyaç olduğu yerlerde. Üzüm işletme ve depolamada tesis yetersizliği olan bölgelerimiz var. Bu konuda da desteklemelerde, çalışmalarda bulunulabilir. Pazarlama demiştik. Dolu koridorları, tarım ve ziraat alanında düzenli üretimin planlanması. Ve girdi maliyetleriyle ilgili genel olarak belki de arkadaşların, özellikle de muhalefetin bu konudaki talep ve isteklerini aslında yanlış görmüyoruz, doğrudur. Ama şunu da söylemek istiyorum: Ülkemizin imkânları çerçevesinde de ekonomik konumuzda yeterli bir şekilde destekler sağlamaya çalışıyoruz, sağlanması gerektiğine inanıyoruz.

Şarap dedi biraz önce bir arkadaşımız. Evet, şarapçılıkla ilgili de üretim sorunlarının çözülebileceğini, ÖTV'nin biraz daha belki de aşağıya çekilmesi gerektiğiyle ilgili şarap üreticilerinin talepleri var. Bunları da inşallah ileriki dönemde hep beraber çalışacağımızı düşünüyorum.

Komisyonumuza başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Şahin Bey, teşekkür ediyorum.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bir hususu hatırlatayım arkadaşlar, Sayın Bakan söylemişti, Sayın Tanrikulu: Toprak Mahsulleri Ofisini biz bu sene devreye sokmamış olsaydık üzüm fiyatları aşağı yukarı bizde 3.600 liraya kadar...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – 4,70 ile 5,30 şu anda, 9 numara üzüm.

BAŞKAN – Şu anda 5 bini geçti. TARİŞ'le de görüşüyoruz, borsayla da görüşüyoruz, 5 bin lirayı aştı. Toprak Mahsullerinin sadece isminin girmesi, devrede oluyor olması bile fiyatları regüle etmede bir katkı sundu. Bu hususta da Sayın Bakanımızın, hakikaten Tarım Bakanımızın ciddi gayretleri oldu, Başbakanımızın ciddi destekleri oldu; onlara da çok teşekkür ediyoruz. Yoksa -biraz önce konuşmacı arkadaşlardan birileri bahsetti, Şahin Bey'di belki de- tüccarın böyle ciddi bir fiyat baskılama taktiği vardı, rekolteyi herkes kendi kafasına göre belirleyip açıklayınca, ilan edince orada üretici üzerinde bir baskı, bir moral bozukluğu yaratarak fiyatlarda böyle bir ayarlama, oynama yapıyorlardı. Bu sene, inşallah, iyi gidiyor, biraz daha beklenti yüksek.

Sayın Başkanım, Sayın Kalkan bu üzüm ve inciri ikram etti, ben eksik buldum, bizim de getirmemiz gerekirdi belki tanıtımı yapmak adına.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Zaten Salihli üzümü getirmiş.

BAŞKAN – Evet, üzüm Salihli'nin ama ikram sahibi İzmirli.

Buyurun Başkanım.

NECİP KALKAN (İzmir) – Arkadaşlar, hepinize teşekkür ediyorum, can kulağıyla dinledim, söylediklerinizin hepsine katılmamak mümkün değil. Bana göre kurulmuş komisyonların en başarılısı olmaya aday yani sonucu başarılı olmaya aday bir Komisyon. Bu Komisyon çok isabetli olmuş.

Şimdi, bu Komisyonun adı “Bağcılık sektörü ve üzüm üreticilerinin sorunlarını araştırma.” Bağcılığın koca bir dünya sorunu, üzüm üreticilerinin koca bir dünya sorunu; bütün arkadaşlarımız bunları anlattı.

Bakın, dün Ticaret Bakanıyla Katar'daydık. Katar'a gittik, otelde bize üzüm vermişler. Bir tane aldık, ağızımıza attık üzümü, üzüm mü yedim, lastik mi yedim, üzüm kavramını yok eden bir tat vardı. Bugün bu size getirdiğimiz üzüm de Salihli'nin kuru üzümü, dünyanın en lezzetli üzümü, dünyanın; sonra yine 2'nci Adıyaman geliyor lezzet bakımından. Bu üzümde Türkiye dünyada 1 numara, 1

numara üretiyor fakat satış fiyatlarındaki dengesizlikler, satış fiyatlarında üretenin kâr etmemesi büyük sorun, o sorunların anası bu. Tabii, bu bileşenlerine baktığımızda, aman Allah'ım, ilacından tut besinine, besininden tut yaprağına, yaprağından tut akademisyenine, herkesi ilgilendiren bir konu var.

Başkanım, arkadaşları dinledim, katılıyorum. Benim önerim şu... Bir de bir komisyonun süresi üç aymış arkadaşlar. Üç ayda nereye gideceğiz, hangi toplantıları yapacağız, Meclis toplantıları mı, ilçelerdeki kongrelerimiz mi? Komisyonun çok süratli çalışması lazım. Yılbaşından itibaren mi?

BAŞKAN – Yok, geçen haftaki toplantımızdan itibaren, bir ay süre uzatım talebi hakkımız var.

NECİP KALKAN (İzmir) – Var, onu kullanmamız gerekiyor. Şöyle bir baktım Başkanım: Menemen, Manisa, Turgutlu, Ahmetbeyli, Gölarmara, Alaşehir, Salihli, Sarıgöl, Buldan, Çal, Bekilli, Akhisar, Torbalı, Kemalpaşa, Honaz, Çivril, Tokat, Niğde, Kütahya, Gaziantep; bütün buralarda üreticilerimiz var. Bunların hepsini çağırmamız, konuşmamız, gitmemiz lazım. Benim teklifim şu: Çok acele bir karar alın, bir bilim kurulu gibi, burada akademisyenler, bu işten çok iyi anlayan insanlarımız var, onların da iştirakiyle acele bir üst kurul kuralım, bir çalıştay yapalım sabahlı ve öğlenli. İzmir'de biz bunu yapabiliriz, ben size yardımcı olurum. Sayın Başkanım, bir çalıştayda bütün tarafları çağırıp -serbest kürsü- sabırla herkesi dinlemiş olalım. Dinledikten sonra biz yine bölgesel veyahut da bilimsel ekipleri çağırarak karara varalım ve onlar da “Bizi dinlemediniz, bizi çağırmadınız...” Ben Sanayi ve Ticaret Komisyonundayım. Tabii, o da çok hareketli bir Komisyon. Bazı gruplar, kanunlar çıkıp komisyondan geçtikten sonra “Bizi çağırmadınız.” diyor. Nasıl çağırmayız diyoruz, işte... Kim var kim yok çağırıldığı bir çalıştayın olması lazım. Başkanım, o çalıştayda da, hangi tarihte yaparız buradaki arkadaşlar tespit etsin. Bana kalırsa işe öyle başlayalım, benim fikrim bu. Diğer arkadaşların hepsinin fikirlerine de katılıyorum.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, konuşmamın başında da söylemiştim, üreticileri, mesela sadece TARİŞ'in üyesi -zannediyorum- 20 bin insan var, bunları tek tek dinlemek, böyle salonlara doldurmak... Kimi çağırırsanız öteki “Beni niye çağırmadınız?” diyecek.

NECİP KALKAN (İzmir) – Kurumu, TARİŞ'i çağıracağız Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, oraya gelecek olursak birisi... Yani bu işten rant devşirmeye çalışanlar da var, pozisyon kapmaya çalışanlar da var. Yani “rant” derken ticari, ekonomik ya da siyasi, sosyal rant devşirmek isteyenler de var. Hiç alakası olmayan bir adam yolunu kesiyor, “Ben şöyle bir çalıştay yapıyorum, bunu raporluyorum, size sunacağım.” diyor. Kimsin, ne üreticisin ne pazarlayıcısın ne ihracatçısın, kimsin kardeşim? Gelmişsin bölgede insanlarla... Yani, bu Komisyonun ya da görevlendirme verecekseniz görevlendirmenin vereceği bir şeyle çıkacak piyasada, tıpkı siyasette olduğu gibi “Ben filan partiden aday adayydım ya da adaydım...” Bu kartvizitleri bastırıp dağıtanlar gibi buradan rant devşirmeye çalışan arkadaşlar da olabiliyor. Dolayısıyla bu toplantıyı çok detaylandırır, çok geniş kapsamlı yapmaya kalkarsanız amacından da uzaklaştırmış oluruz. Üreticilerin birlikleri var, kooperatifleri var, bunların temsilcileri var.

NECİP KALKAN (İzmir) – Başkanım, dediğimiz de o zaten.

BAŞKAN – Benim itirazım yok. Büyük ihracatçı, büyük üretici arkadaşları çağırırız, sektörün sorunlarını -amacımız bu- sektörün önündeki engelleri aşabilecek ve -biraz önce Celil Hocam söyledi, katılıyorum- sadece üzüm noktasında da değil, kuru üzüm noktasında da değil, bunun sofralık çeşitlerinin de ihracı yönünde nasıl desteklemeler... Aynı zamanda, yaprağından da birçok bölgede ki Tokat'ta da, bizim Manisa'mızda da yaprak sarması olur. Dolayısıyla, bunun da değerlendirilmesi yönünde ne katkılarımız olur.

Arkadaşlarımızın bir Komisyon çalışma takvimi, taslak bir çalışması var, bir de Komisyonumuza uzman önerileri var, hazırlamışlar. Uzman istemişler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından; Kalkınma Bakanlığı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Tarım Dairesi Başkanlığı, bir planlama uzmanı istemişler; ziraat mühendisi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından talep edilmiş; yine bir uzman Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından talep edilmiş; akademisyen olarak Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden yine 2 tane, aynı üniversiteden...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Efendim, bakın, Ankara Üniversitesi falan...

NECİP KALKAN (İzmir) – Ne Ankara’sı ya? Yalan yanlış kişi olur mu, ne Ankara’sı? Bizim İzmir Ege Üniversitesinden çağırın.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Şimdi, biz burada bir şey önerdik.

BAŞKAN – Yok, onların notları alındı arkadaşlar.

NECİP KALKAN (İzmir) – Ege Üniversitesinde bunların hocaları, profesörleri var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu taslak olarak önerilen...

NECİP KALKAN (İzmir) – Böyle taslak mı olur canım? Çok uzak, çok uzak yani.

BAŞKAN – Ya, uzaksa değiştirilir, taslak bu, öneri. Arkadaşlarımız işi bilmediklerinden yani uzmanlar hazırlamış.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sen müdahale et, Başkan Vekilisin.

BAŞKAN – Bağcılık araştırma enstitüsünden bir uzman talep edilmiş. TARİŞ’ten bir uzman...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Manisa Bağcılıktan değil mi?

BAŞKAN – Manisa Bağcılık, evet. Yine TARİŞ’ten bir uzman ki TARİŞ de bu işin... TARİŞ Üzüm Birliği. “TARİŞ” diyorsunuz da TARİŞ büyük bir... Üzüm, TARİŞ Üzüm Birliği.

NECİP KALKAN (İzmir) – Ali Rıza Türker Başkanı.

BAŞKAN – Ali Rıza Türker Bey Başkanı. Onları da davet edeceğiz. Yalnız buna ben de katılıyorum, akademisyen Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi yani konuya ne kadar vâkıftır onu bilmiyorum ama Ege Üniversitesinden olabilir.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Profesör Doktor Ahmet Altındışli...

BAŞKAN – Onu yazdık, onu alacağız, onu davet edeceğiz. Bir de Celil Hocamızın davet etmek istediği bir arkadaş vardı Rüstem Cangi diye Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Profesör Doktor Ahmet Altındışli Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi. Burada birkaç tane yine hocamız var.

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – Onlar süreç içinde de şey yapılır.

BAŞKAN – Zaman içerisinde mi?

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – Yani önümüzdeki hafta kimi dinleyelim diye düşünülür.

BAŞKAN – Tamam. Çok fazla da uzatmadan, bilimsel şeye de boğmadan...

Yine, taslağa devam ediyorum arkadaşlar. Haftalık programı... 25 Ocakta Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yetkililerinden brifing.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – 25 Ocak mı Başkanım?

BAŞKAN – Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü mü bakıyor bu işe?

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – En temel o.

BAŞKAN – “Bunlardan bir brifing alalım.” derler arkadaşlar. 25 Ocak 2018 hangi güne denk geliyor?

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – Efendim, perşembe.

BAŞKAN – Perşembe değil, yani belki çalışma takvimimizi bir iki gün, haftada bir gün değil de birkaç güne de çıkarabiliriz.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Bu brifingleri haftada birkaç güne alabiliriz Başkanım yani peş peşe alabiliriz.

BAŞKAN – Peş peşe yani çarşamba, perşembe olabilir.

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – Şimdi, çarşamba günü Uyuşturucu Komisyonunun toplantısı var Başkanım. Perşembe günü öğleden sonra devam edebiliriz isterseniz, on birde başlayıp ikiye kadar, sonra ara verilir tekrar altıya kadar.

BAŞKAN – Olur mu canım, bize bir yer tahsis ederler.

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – Yeni binada bir toplantı salonumuz daha var, isterseniz orada da yapılabilir, nasıl arzu ederseniz.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Var tabii, oraya gideriz.

BAŞKAN – Yani böyle haftada birle bu işin içinde çıkamayız. 25 Ocakta TARİŞ’i de dinleyelim, Üzüm Birliğini.

NECİP KALKAN (İzmir) – Kimi çağırdılar TARİŞ’ten?

BAŞKAN – Başkanlığa yazarız, Başkan da gelir, genel müdürleri de gelir uzmanlarıyla beraber.

NECİP KALKAN (İzmir) – Tabii yani onları ayrı bir dinleyelim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, isterseniz ben bu taslağı sizinle paylaşayım, şubat ayını da planlamış arkadaşlar.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Tamam. 25 Ocaktan sonra şubat mı geliyor?

BAŞKAN – Şubat geliyor. “Ekonomi Bakanlığının yetkililerinden brifing” demişler.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Kaç şubat Sayın Başkanım?

BAŞKAN – 1 Şubat demişler ama şimdi bunun takvimini biz değiştirelim istiyorum çünkü haftada birkaç gün toplanalım; çarşamba, perşembe, gerekirse cuma da toplanalım burada olan arkadaşlarımız varsa. Yani bu dinlemeleri bir an önce yapıp... Eğer gideceksek, yerinde sektörü de eğer gezmek icap edecekse ki gitmemiz gerekir diye düşünüyorum, beklenti de bu yönde. Belki orada valiliklerin bünyesinde işte ziraat odasıdır, ticaret borsasıdır, birliklerdir, kooperatiflerdir, onların da temsilcileri çağırılarak...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Çağırıp toplantı da yapalım.

BAŞKAN – ...evet, orada bir toplantı da yapılabilir, Başkanım da bahsettiği, böyle bir beklenti de var. O zaman şöyle yapalım mı? 25 Ocak Perşembe miydi bu?

YASAMA UZMANI FATİH TOPSAK – 25 Ocak Perşembe oluyor Başkanım.

CANAN CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep) – Perşembe günü Başkanım.

BAŞKAN – Perşembeyse 24 Ocak Çarşambadan itibaren planlayalım. 25 Ocak Perşembe günü de...

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – 24 Ocak saat kaçta düşünüyorsunuz Başkanım? Çünkü o saatte, benim görevim var saat onda.

BAŞKAN – Onda mı?

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Evet.

BAŞKAN – On bir gibi olabilir mi?

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Yani ben on gibi düşünüyorum.

BAŞKAN – Çünkü ondan sonra da Genel Kurul açılıyor, Genel Kurulda sıkıntı doğuruyor; burayı, toplantıyı bölüp gitmemiz icap ediyor, arkadaşlarımıza karşı da mahcup oluyoruz, onlar burada bekliyor, biz iniyoruz filan.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Haftaya çarşamba günü saat onda toplantı yapalım.

BAŞKAN – Yani biraz gecikmeli gelirsiniz.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Gecikmeli gelirim.

BAŞKAN – Biz 5 kişiyle toplantıyı açabiliyoruz.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Tamam.

BAŞKAN – Çarşamba günü saat on...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Çarşamba günü saat on bir mi?

BAŞKAN – On bir pardon, saat on bir, çarşamba günü saat on bir.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Perşembe de aynı.

BAŞKAN – Perşembe de aynı.

Bir önerimiz olmuştu size: Bu WhatsApp grubuna itirazınız olur mu arkadaşlar kursalar? Hani ola ki hepinizin veya bizim... Mesela benim bugün genel merkezde bir toplantım vardı, size saygısızlık olmasın diye saati öteleme durumunda kalacaktım. Toplantıyı böldüm, izin istedim, buraya geldim. Bazen böyle toplantının saatini bir gün önceden veya bir hafta önceden belirlediğimizde sıkıntı da doğabiliyor. WhatsApp grubu olursa buradan hemen birbirimize ulaşma imkânımız olur.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Sayın Başkanım, bir de Gümrük ve Ticaret Bakanlığından Kooperatifler Genel Müdürlüğünden bir uzman arkadaş çağuralım. Şimdi bu konuların çoğu kooperatifçinin olayıyla ilgili.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Perşembe günü yine saat on bir mi Başkanım?

BAŞKAN – Çarşamba ve perşembe saat on bir. Uygun mudur arkadaşlar?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Şimdi, her toplantıda kaç kişiyi dinleyeceğiz, bir kişi mi, birkaç kişiyi mi?

BAŞKAN – Yok, birkaç kişiyi canım. Şimdi, mesela, Tarım Bakanlığında bir saatlik bir brifing alırsız, arkasından TARIŞ...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Başkanım, birer saat çok uzun.

NECİP KALKAN (İzmir) – Doğru yarımşar saat, bir saat çok uzun, yarımşar saat.

BAŞKAN – Yirmi dakika sunum, on dakika soru-cevap yarım saat bu. Sarkma olur, dolayısıyla yani biz bir saat ortalama düşünürsek...

ŞAHİN TİN (Denizli) – Anladım, anladım, ben bir saat sadece o konuşacaksa dedim hani...

BAŞKAN – Yok yok değil, soru-cevap da olacak, arkadaşlarımızın her biri bir şey soracak kesin, “Sormayın.” demek de doğru olmaz. Onların sunumuna yarım saat böyle gider, on dakika da sarkma olur, kırk dakika... Ondan sonra TARIŞ Üzüm Birliğini alabiliriz.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Bağcılığı alabiliriz, birbirine yakın konular.

BAŞKAN – Ya da önce hocamızı çağırıp Profesör Doktor Rüstem Cangi Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi... Ahmet Altındişli'yi de aynı gün mü çağıralım, farklı bir gün mü çağıralım?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bir görüşümü belirtmek istiyorum da. Az önce Başkan Vekilimizin söylediği öneri çok iyiydi. Bence hem bu konuya odaklanma açısından buraya uzman çağıracağımıza biz gidelim, İzmir'de bir çalıştay yapalım hem de gitmişken bölgeyi gezelim, iki güne de cumartesi, pazar...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Bilgilenip gitmek daha iyi değil mi?

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Bilgilenelim ama orada bilgilenemez miyiz? Bilgileniriz. Şimdi az çok hepimiz de biliyoruz bilgileri yani.

BAŞKAN – Burada bir bilgi alalım. Orada gerekirse davet ederiz arkadaşları. Orada bulunanları, mesela Ege Üniversitesindeki Ahmet Altındişli arkadaşımızı orada yine davet ederiz. TARIŞ'ı yerinde gezeceğiz, TARIŞ böyle bir talepte de bulunuyor. TARIŞ'in bir sürü üzüm sirkesi, pekmezi... Yani buraları da bu tesisleri de gezdirmek istiyor, işletmeyi de gezdirmek istiyor ama orada bir de özel müteşebbisler var. Sadece TARIŞ'ı gezdiğinizde onlar da “Haksız rekabet oluşturuyorsunuz, bizi niye yok sayıyorsunuz? Biz de bu ülkenin değerlerinden bir tanesiyiz. Üretimi biz de destekliyoruz, ihracat yapıyoruz, iç piyasaya sunuyoruz, bizi de gezin.” diyenler var. Böyle büyük işletme sahibi olanları da gezebiliriz orada.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – O zaman ilk önce uzmanları dinleyip sonrasında bir çalıştay yapalım bölgede.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Şimdiden Türkiye İhracatçılar Meclisi veya Ege İhracatçılar Birliğinden birileri gelecekler, onları dinleyeceğiz.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Başkanım, bence orada ilk önce sorunları dinleyip sonra gelip burada sorun ve sorunun çözüm önerileriyle ilgili bilgi alsak daha doğru olmaz mı?

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir, arazi şartları şu anda zaten hiç elverişli değil; kar, yağmur, çamur. Yani biraz daha böyle şeyin...

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Yani ben de diyorum, ilk önce orada dinleyip...

BAŞKAN – Evet, ilk önce Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının sunumunu alıyoruz çarşamba günü, arkasından TARIŞ Üzüm Birliğinin, arkasından 2 hocamızı da dinleyelim mi aynı gün?

NECİP KALKAN (İzmir) – Evet, evet.

BAŞKAN – Tamam, 2 hocamızı da dinleyelim, böylelikle saat ikiye kadar en azından bu şey bitmiş olur.

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Bakanlıktan gelen arkadaşlar sunumları, özetleri ya da notlarıyla gelirlerse... Çok önemli.

BAŞKAN – Notları istettik, dağıtacağız, gelecek. TARIŞ de dâhil olmak üzere o notları size bilgi notu olarak dağıtacağız. Arkadaşlarımız belki beni haberdar etselerdi telefonla istetirdik, yazıyla göndermişler; telefonla istetsek daha erken gelirdi, bugün elimizde olurdu.

Evet, perşembe gününün gündemini de belirleyelim mi?

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Perşembe de bu bağcılık enstitüsü falan gelsin Manisa'dan Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Doğrudur, uygun.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Borsalardan çağırabilirsiniz, Manisa veya diğer ticaret borsalarından.

BAŞKAN – İzmir ve Manisa Ticaret Borsası...

NECİP KALKAN (İzmir) – İzmir geliyor zaten ya. Sezon hep İzmir’de açılıyor ya; Manisa’da da açılıyor, İzmir’de de.

ŞAHİN TİN (Denizli) – Denizli’yi de çağırabiliriz Başkanım.

BAŞKAN – Ekonomi Bakanlığından arkadaşlar bir brifing almak istemişler, İhracat Genel Müdürlüğünden; uygun mu sizce de?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Denizli Ticareti Borsası Başkanını çağıralım mı?

BAŞKAN – Tabii, olur; Denizli Ticaret Borsası Başkanını...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Antep’i de çağıralım. Türkiye’nin bütününe hasredelim.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, doğrudur yani bunu Ege’ye hasretmek doğru değil, isterseniz Antep ile Adıyaman’ı da davet edebiliriz.

Tamam, Antep ve Adıyaman Ticaret Borsası...

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Ticaret borsasından çok ziraat odasını çağıralım.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Yok, yok, ticaret borsasından çok olmaz. Ticaret borsaları çok önemli, ne yapıyorsunuz!

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Yok, yok, bizim için, Adıyaman için.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Ha, sizin için, tamam.

BAŞKAN – Arkadaşlar, perşembe günü toplantıyı yaptığımızda, borsa başkanlarını çağırdığımızda, 5 ticaret borsasını çağırdığımızda yarımşar saatten iki buçuk saat yapıyor. On birde başlarsak...

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – 5 hangileri?

BAŞKAN – Manisa, İzmir, Denizli, Antep ve Adıyaman.

Yani yirmişer dakika sunumları, onar dakika soru-cevap olsa iki buçuk saat sadece ticaret borsası başkanlarını dinlemiş olacağız.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Başkasını çağıramayız diyorsunuz o zaman.

BAŞKAN – Çağıramayız.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Bari şu bağcılık enstitüsünü önceden dinleseydik Başkanım ya, o önemli bizim için. Onu çarşambaya çağırsak... Yani Bakanlık var orada, TARIŞ var. Bakanlık, TARIŞ ve bu bağcılık enstitüsünü çağırsak...

BAŞKAN – Tamam. Bağcılık enstitüsünü dâhil edelim.

AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Ondan sonra, ertesi gün de 25’inde de borsaları çağıralım.

BAŞKAN – Hocalarımızın birini çarşamba, birini perşembeye sıkıştırabiliyor muyuz, saat yetiyor mu? Tamam, hocalarımızın da birini çarşambaya, birini perşembeye çağıralım.

NECİP KALKAN (İzmir) – Perşembe ayın kaç?

BAŞKAN – 25’i.

CANAN CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep) – Perşembe yapılıyor değil mi?

BAŞKAN – 24, 25; çarşamba, perşembe.

NECİP KALKAN (İzmir) – Bizim şey var o zaman Genel Merkezde.

BAŞKAN – Ne?

CANAN CANDEMİR ÇELİK (Gaziantep) – İstişare toplantısı var.

BAŞKAN – Ağabey o zaman o gün olmayacaksın ya da gecikmeli geleceksin.

NECİP KALKAN (İzmir) – Geç geliriz o gün.

BAŞKAN – Önümüzdeki hafta çarşamba ve perşembe, 24 ve 25...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “O gün olmayacağız.” dediğiniz gün hangi gündü?

BAŞKAN – Benim değil, Necip Bey. 24’ü, çarşamba.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çarşamba benim de MYK var.

İBRAHİM HALİL FIRAT (Adıyaman) – Genel Kurula gidip gelmelerimizde sıkıntı olabilir Başkanım.

BAŞKAN – Yok, 11.00’de başlayacağız, 14.00’te bitireceğiz gerekirse. Sarkarsa 14.00’te ara veririz.

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Perşembe 10.00’da başlasak olmaz mı?

ŞAHİN TİN (Denizli) – Sayın Başkan, 11.00 iyidir; 24 ve 25’i tamam.

BAŞKAN – 24 ve 25’i saat 11.00’de toplanacağız. Çarşamba günü Halkla İlişkiler binasında toplantımızı yapacağız, burası doluymuş. Perşembe günü burada olacak. WhatsApp grubu oluşturuyor arkadaşlar, izniniz olursa onayınıza sunuyorum yani oylama sunmuyorum.

Sayın Sarıbal, uygundur değil mi?

ORHAN SARIBAL (Bursa) – Evet.

BAŞKAN – Yani ola ki bir aksilik olursa birbirimizi haberdar edelim.

Evet, gündemimizde görüşülecek başka bir husus bulunmadığından toplantıyı kapatıyorum.

Teşriflerinizden dolayı hepinize çok teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 12.36

